

Hvordan forstå Nadveren?

Af Carsten Hjorth Pedersen

Som en hjælp til at forstå, hvad der menes med teksten i *Katekismus Updated*, gives her nogle forklaringer. I hvert afsnit citeres først teksten fra *Katekismus Updated*, dernæst følger forklaringen.

Hvad er nadveren?

Nadveren er vor Herre Jesu Kristi legeme og blod i skikkelse af brød og vin, som er indstiftet af Kristus selv for os kristne til at spise og drikke.

Matthæus, Markus, Lukas og Paulus siger: »Vor Herre Jesus Kristus tog i den nat, da han blev forrådt, et brød, takkede og brød det, gav sine disciple det og sagde: »Tag det og spis det; dette er mit legeme, som gives for jer. Gør dette til ihukommelse af mig!« Ligeså tog han også bægeret efter måltidet, takkede, gav dem det og sagde: »Drik alle heraf; dette bæger er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer til syndernes forladelse. Gør dette, hver gang I drikker det, til ihukommelse af mig!«» (Matt 26,26-29. Mark 14,22-25. Luk 22,17-20. 1 Kor 11,23-26)

Forklaring

Et sakramente er en hellig handling, der er indstiftet af Jesus Kristus og består af et synligt tegn, hvortil Jesu indstiftelsesord er knyttet. Det synlige tegn i nadveren er brød og vin.

Forklaringen slår fast, at nadveren er Jesu legeme og blod i skikkelse af brød og vin. Bag den vending ligger der en uenighed mellem kristne trossamfund om, hvordan forholdet mellem brød/vin og Jesu legeme/blod skal forstås. Der findes tre hovedopfattelser:

- 1) Når præsten siger indstiftelsesordene, bliver brød og vin i sin indre substans *forvandlet* til Jesu legeme og blod. Sender man brød og vin på laboratorium og undersøger det, er det stadig brød og vin. Og dog er de på underfuld vis blevet forvandlet til Jesu legeme og blod. Denne opfattelse har den katolske kirke.
- 2) Brød og vin er *symboler* på Jesu legeme og blod, der altså reelt ikke er til stede, når vi går til nadver. Men brød og vin minder os om Jesu legeme og blod og dermed den pris, Jesus betalte for vores frelse. Denne opfattelse har fx den reformerte kirke, baptister og pinsevenner.
- 3) Brød og vin er brød og vin. Men ved indstiftelsen føjes der noget til brødet og vinen, som ikke var der før, nemlig Jesu legeme og blod. Brødet og vinen er ved nadveren den ydre ikklædning for Jesu legeme og blod. Brød og vin er altså ikke blot symboler derpå. Det indstiftede brød og vin er brød og vin, og det *er* Jesu legeme og blod. Dette er et paradoks – svarende til, at Jesus er helt menneske og helt Gud – som kun troen kan gribe. Denne opfattelse har den lutherske kirke – og altså katekismen her.

Forklaringen understreger, at det virkelig er Jesu legeme og blod, vi får del i ved nadveren. Jesus Kristus giver sig selv til os. Som brød og vin optages i vores krop og bliver til næring for os, sådan giver Jesus os del i sig selv – til næring for vores tro og kristenliv.

Videre står der i forklaringen, at nadveren er indstiftet af Kristus selv "for os kristne til at spise og drikke." Dermed understreges det, at nadveren er for kristne – eller dem, som ønsker at blive det. Vendingen "at spise og drikke" understreger, at vi modtager Jesu legeme og blod med munden. Så konkret er hans legemlige nærvær.

Hvad gavner nadveren?

Jesus siger: »gives for jer« og »udgydes for jer til syndernes forladelse.« Ved disse ord får vi i nadveren syndernes forladelse, liv og frelse. For hvor syndernes forladelse er, dér er også liv og frelse.

Forklaring

Forklaringen lægger vægt på de to vendinger "gives for jer" og "udgydes for jer" – både i andet, tredje og fjerde afsnit (se nedenfor). De to vendinger udtrykker nemlig i en sum nadverens store gave: Jesu legeme er givet for jer, og Jesu blod er udgydt for jer. Det viser, at Jesu død ikke var en død for hans egen skyld, men for vores skyld. Og det viser, at hans død ikke blot i almindelighed var for andres skyld; men at den netop var for *min* skyld.

Hvad indebærer det så, at jeg i nadveren får del i det legeme, som blev givet for mig, og det blod, som blev udgydt for mig? Det indebærer, at jeg får syndernes forladelse og dermed liv og frelse. "For hvor syndernes forladelse er, dér er også liv og frelse."

Med "liv" sigtes der både til noget nutidigt og fremtidigt. Der er tale om det nye liv i genfødslen, som vi så på under dåben, og der er tale om det evige liv, som alle troende får ved Jesu genkomst. Med "frelse" sigtes der til udfrielse fra synd, skyld, forbandelse og dom, som også både er en nutidig og fremtidig virkelighed.

At få syndernes forladelse er det største i livet. Hvorfor? Fordi det er mine synder, der skiller mig fra Gud. Uden syndernes forladelse kan jeg ikke være Guds barn. Uden syndernes forladelse er jeg under Guds vrede. Uden syndernes forladelse er jeg fortabt her i livet og for evigt. Desuden har synden påført mig megen smerte og besvær her i livet. Derfor er det alt om at gøre at få sine synder forladt.

Syndernes forladelse står også centralt i *Guds ord*, *Dåben* og *Skriftemålet*. Det er altså den samme store gave, Gud giver på flere måder.

Hvordan kan det at spise og drikke gøre så meget?

Det er bestemt ikke det at spise og drikke, der gør det, men de ord, der står: »gives for jer« og »udgydes for jer til syndernes forladelse.« Disse ord er - sammen med det at spise og drikke - hovedsagen i nadveren. Den, som tror på disse ord, har, hvad ordene siger, nemlig syndernes forladelse.

Forklaring

Det, som gør nadveren til noget særligt, er sammenknytningen mellem ordene og brødet/vinen. Sætningerne »gives for jer« og »udgydes for jer til syndernes forladelse« understreges. Det er disse ord kombineret med det at spise brødet og drikke vinen, som er hovedsagen i nadveren.

Men ligesom vi kun får gavn af dåben ved at tro de ord, der lyder, sådan får vi også kun gavn af nadveren ved at spise i tro. Tro er grundlæggende at modtage, hvilket jo er meget bogstaveligt i nadveren. Når vi modtager brød og vin og tror, at det er Jesu legeme givet for mig og Jesu blod udgydt for mig, så får vi syndernes forladelse. (Yderligere om troen: Se forklaringen til dåben.)

Ikke nok med, at vi får syndernes forladelse i nadveren. Vi får også synden forladt på en sådan måde, at vi kan være sikre på, at det er sandt. Nadveren er Guds stærke måde at kommunikere syndsforladelse til os på, for i nadveren taler Gud til alle vore fem sanser: Hørelsen, synet, smagssansen, lugtesansen og følesansen.

Vi *hører ordene* om, at vores synd er forladt. Vi *ser brødet og vinen*, som betyder, at synderne er forladt. Vi *smager brød og vin*, og så sandt, som vi gør det, kan vi regne med, at vores synd er forladt. Vi *lugter vinen* (løft bægeret op under næsen, inden du drikker det!) og kan således lugte syndernes forladelse. Vi *føler brødet* mellem vores fingre, og så ved vi, at Gud har forladt vore synder for Jesu skyld.

Nadveren er også udtryk for det kristne fællesskab, som vi blev sat ind i ved dåben. Når vi går til nadver, samles vi med andre kristne i et fælles måltid, som fuldendes i evigheden (Matt 26,29).

Hvem modtager nadveren værdigt?

Det kan være gavnligt at faste. Men værdigt til at modtage nadveren er den, som tror på disse ord: »gives for jer« og »udgydes for jer til syndernes forladelse.« Den, som ikke tror på disse ord, modtager nadveren uværdigt. For ordene »for jer« kræver netop troende hjerter.

Forklaring

Særlig før i tiden var det et stort spørgsmål, hvem der var værdig til at modtage nadveren. I forskellige kristne trossamfund har man haft praksis med forudgående skriftemål, faste med afholdenhed fra mad og drikke eller andre "bodsøvelser", som skulle vise, at man angrede sine synder og forberedte sig til at modtage nadveren.

Katekismen forbyder ikke disse "forberedende øvelser". De kan være gavnlige. Hvis man fx undlader at spise morgenmad inden gudstjenesten søndag formiddag, kan det for nogen være en hjælp til at samle sig om det "måltid", de får ved nadverbordet.

Men forklaringen slår fast, at den slags ikke er nødvendigt for at gå til nadver. Værdig er den, der tror ordene »gives for jer« og »udgydes for jer til syndernes forladelse.« Hvis ikke man vil tro på disse ord – altså modtage dem og regne med dem – bør man derfor ikke gå til nadver. Hvorfor skulle man også gøre det, når man alligevel ikke vil have nadverens gaver?!

Værdighed er altså ikke et spørgsmål om varme følelser, et klart intellekt eller en stærk vilje. Det er udelukkende et spørgsmål om at ville modtage, hvad nadveren giver, netop til den, hvis følelser, intellekt og vilje ikke er noget at råbe hurra for.

Når der tales om "troende hjerter", sigtes der altså ikke til en bestemt høj indre kvalitet, men til, at man med hjertet – dvs. i sit "selv" – tager imod den gave, der rækkes én. Måske synes du ikke, du kan tro. Men så sig det til Gud og bed ham om at skabe troen i dig. Når du gør det, er du værdig til at gå til nadver.

Ved nadveren skal vi altså ikke præstere noget. Tværtimod. Det er stedet for den, der ikke har noget at komme med – andet end synd, skyld og dårlig samvittighed. Ved nadveren skal vi ikke give. Vi får i stedet lov til at modtage.

Nadveren er derfor en stor hjælp til at blive i troen på Jesus – ham, som vi blev døbt til at tilhøre, og som møder os gennem sit Ord igen og igen.

